Låt dig inte luras

SeniorNet Lidingö

2026-04-20

Jan Ekberg

Idag går vi igenom

- Fysisk manipulering
- Telefonbedrägerier
- SMS och mail (med exempel)
- Några goda råd från polisen

Offentlighetsprincipen

- I dag finns all information om dig på nätet
- Hitta.se – här hittar man bl.a. adress och telefon på den sökta samt även uppgifter om grannar mm.
- Ratsit.se – info om person och sammanboende
- Skatteverket – på förfrågan lämnas även de fyra sista siffrorna i personnumret ut.

- En presumtiv bedragare kan alltså veta allt om dig
- ”Hej, är det Calle Andersson, 400101-1234 jag pratar med?”

Telefonsamtal

Idag försöker bedragarna inte längre bara hacka din telefon eller dator. De försöker hacka dig som person

Telefonsamtal

De säger ofta att dom är från banken, polisen eller ett välkänt varumärke. Så försöker dom manipulera sina offer att lämna ifrån sig känslig information eller föra över pengar.

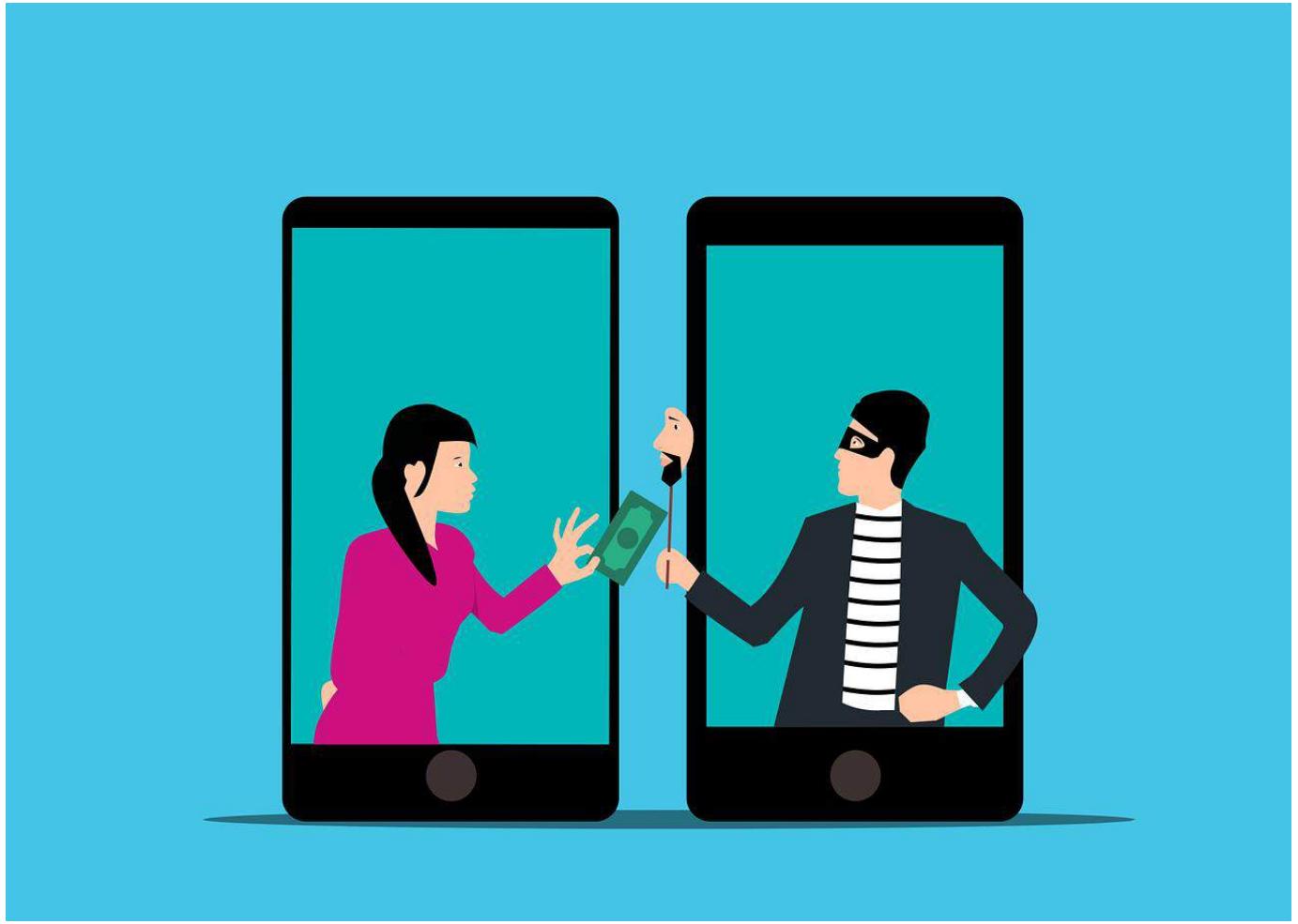

Vad kännetecknar en telefonbedragare

- De är oerhört övertygande och förtroendeingivande (de är helt enkelt välutbildade)

- De är väldigt tydliga med att förklara varför du ska överföra pengar, lämna ut dina personuppgifter eller signera med ditt BankID

- Ett exempel: Ditt konto har blivit kapat och därför måste du flytta dina pengar så snabbt som möjligt

Så skyddar du dig

- Gör aldrig en överföring som någon okänd försöker övertala dig att göra
- Använd aldrig BankID på uppmaning av någon annan
- Lämna aldrig ut kortuppgifter till någon på telefon
- Osäker? Lägg på luren och ring själv upp företaget som personen sa sig vara ifrån.
- **Det är helt OK att slänga på luren!!**
- **Kom ihåg: Polis eller banker ringer aldrig upp och ber dig föra över pengar**

Telefonbedrägeri

- Här ser vi ett exempel på bedrägeri

- https://polisen.se/utsatt-for-brott/skydda-dig-mot-brott/brott-mot-aldre-och-personer-med-funktionsnedsattning/fysiska-telefonbedragerier/

Det ringer på dörren!

- Utanför står två personer i arbetskläder
- ”Det har varit problem med avloppet så vi behöver komma in och kolla”
- De ser ju rätt förtroendeingivande ut, så du släpper in dem
- En går till köket och en till badrummet – du kan ju bara följa en ……
- Den du inte följer snokar igenom lägenheten medan den andre uppehåller dig i köket
- Värdesaker kan lätt slinka ner i arbetsväskan
- Dom försvinner och du upptäcker att smycken har försvunnit

Det ringer på dörren! Vad göra?

- Släpp inte in dem! Är det problem med avloppet har fastighetsägaren med största sannolikhet informerat i förväg om att kontroll ska ske
- Stäng helt enkelt dörren mitt i ansiktet på dem
- Tränger de sig in mot din vilja, är redan det ett brott
- Ring polisen!

I bostaden - Exempel från polisen på hur bedragare har lurat sig in i bostaden

- Bedragare låtsas vilja sälja en tjänst eller en vara.
- Bedragare låtsas att de vill lämna ett meddelande till någon av dina grannar som inte är hemma.
- Bedragare utger sig för att komma från hemvården, sjukvården, ett säkerhetsföretag, polisen eller annan myndighet.

I bostaden - Exempel från polisen på hur bedragare har lurat sig in i bostaden

- Bedragare utger sig för att vara hantverkare eller fastighetsskötare som ska kontrollera något i bostaden.

- Bedragaren påstår sig vilja skydda dina värdesaker och fotografera dem åt dig. Bedragaren säger även att du senare kommer att få tillbaka värdesakerna, vilket du aldrig får

Telefonen ringer

- ”Hej, det är från Vaktbolaget. Det har varit mycket våld och många inbrott i närområdet …….
- ”Vi kommer och hämtar dina värdesaker och placerar dem i vårt säkerhetsvalv tills det blir lugnare i området”
- ”Den som kommer ska säga säkerhetsordet Valv till dig”

- Det här har hänt i verkligheten och personer har blivit av med värdesaker

Telefonen ringer! Vad gör jag???

- Misstänker du att det är något lurt?
- AVBRYT SAMTALET OCH LÄGG PÅ LUREN
- Polisanmäl det inträffade som försök till bedrägeri

Telefonen ringer - igen

- Du svarar och hör (vad du tror) ditt barnbarn
- ”Hej mormor, jag har tappat min telefon i toaletten, så därför ringer jag från en kompis telefon. Jag skulle behöva låna 4000 för att köpa en ny begagnad telefon ……. Kan du swisha mig det?”
- Hur vet du att det är ditt barnbarn?
- Med AI behövs 10-15 sek från t.ex. sociala medier för att klona rösten

- Hur kan jag försäkra mig om att det verkligen är barnbarnet?

Telefonen ringer - igen

- Fråga om något som bara barnbarnet kan känna till. T.ex. Vad var det för färg på gosedjuret du älskade mest av allt?

- Eller ännu bättre:
- Kom överens i familjen om ett kodord som ska användas i nödläge och som alla känner till.
- Typexempel: ”Svansviftning”
- Det kan ju AI omöjligen känna till

Falska mail och SMS

- Ser ofta ut att komma från en organisation eller företag man normalt litar på
- T.ex. Skatteverket, Polisen, Ellevio …..
- I deklarationstider – Skatteverket- du uppmanas ringa ett nummer eller klicka på länken i meddelandet.
- ”Problem med din deklaration ….. ” eller ”klicka här för att få din återbäring snabbare”.
- Om du klickar på länken hamnar du på en sida som ser äkta ut, men som är falsk – och där stjäl dom dina uppgifter.

Falska mail och SMS

- Så undviker du fällorna:
- Klicka aldrig på en länk i mail eller sms som du inte bett om
- Ring aldrig telefonnumret du får i mail/sms utan om du vill ringa, kolla själv efter numret till företaget/organisationen i t.ex. Hitta.se

- Lita aldrig på organisationer/företag som ber om känsliga uppgifter via mail/sms.

- Polisen/Skatteverket ber aldrig om uppgifter via mail/sms

Låt oss titta på några ”dåliga”exempel

Bluff sms

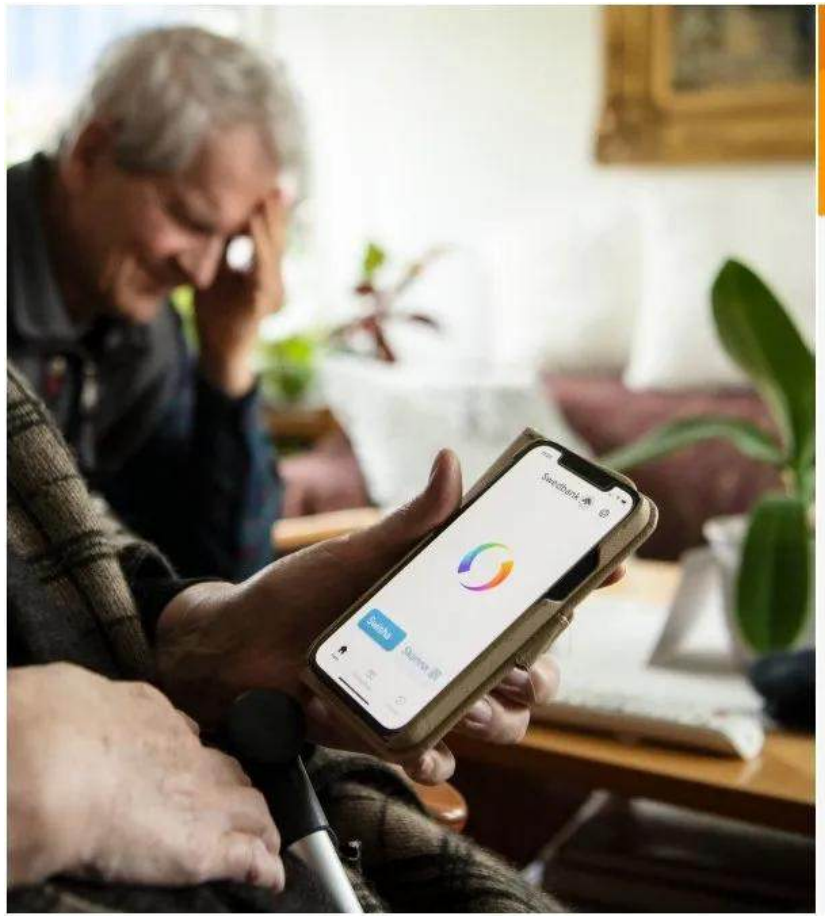

46%
RING
tisdag 29 september 2015
Hej! Fakturan för ditt köp hos vuxen.se har skickats till den adress du angav vid köpet. Du kan även betala din faktura via vår hemsida. Uppge referens nr 173298-35. Vid frågor kontakta kundtjänst. Ha en skön dag.
Textmeddelande 20:44

Din prenumeration HAR LÖPT UT

ALLA DINA FILER OCH FOTON KAN SKADAS

2026/04/12

Din enhet är oskyddad och dina privata data kan nås om förnyelsen fördröjs

TILLGÄNGLIG (72% rabatt) AKUT FÖRNYELSE
AGERA NU FÖR ATT UNDVIKA PERMANENT SKADA

Steg 1 – återaktivera via knappen nedan

Steg 2 – blockerar aktiva hot mot dina filer

FÖRNYA PRENUMERATION NU

SYSTEMET ÄR I KRITISK RISK – ÅTGÄRD KRÄVS

Och ytterligare några mail …..

Falska mail och SMS

- Om du blir misstänksam – kolla alltid avsändaradressen på mailet
- Jag har fått maíl från xxxxx@polisens.se
- Nu vet vi att polisen aldrig skickar mail men även den falska hemsidan har funnits tidigare (borttagen nu)
- Med hjälp av AI är det enkelt för bedragarna att skapa falska hemsidor – var uppmärksamma

Ser det för bra ut för att vara sant – är det förmodligen för bra för att vara sant!

- Via falska annonser på sociala medier försöker bedragarna få oss att investera i snabbväxande fonder eller aktier.

- De utnyttjar ofta kända personer som mot sin vilja förekommer i reklamen.

- Lita på det sunda förnuftet och var källkritisk

Romansbedrägerier

- Mörkertalet sannolikt stort
- AI kan få den vackraste kvinna eller den tjusigaste man att verka attraktiv och tillgänglig
- Vill få dig att etablera kontakt
- Vill på sikt få dig att skicka pengar
- Var försiktig med hur mycket personlig information du delar med dig på sociala medier och datingsidor

Några råd från polisen

- **Så skyddar du dig hemma**
- Släpp inte in okända personer innan du har kunnat kontrollera att personerna är de som de utger sig för att vara. Begär legitimation och försök att kontrollera den. Ofta finns telefonnummer för kontroll.
- Lämna aldrig ut kontokort, koder eller värdesaker till någon som påstår att de vill hämta upp dem. Det finns inga banker eller seriösa företag som agerar på det sättet

Några råd från polisen

- Om du släpper in en okänd person, se till att inte fler personer smiter in samtidigt.

- Ha ytterdörren låst när du är hemma, så att inte någon tar sig in utan att du märker det.

- Förvara inte stora summor pengar hemma

Några råd från polisen

- Var försiktig med bankkort, kortkoder och även portkoder. Förvara inte koden på samma plats som kortet.

- Förvara inte värdesaker synligt, till exempel i hallen. Lås gärna in dem. Då kan en tillfällig besökare inte ta något.

- Fotografera dina värdesaker för att försäkra dig om ersättning om de skulle bli stulna.

Några råd från polisen

- **Så skyddar du dig mot falska telefonsamtal**

- Lämna aldrig ut kortuppgifter, koder eller andra känsliga uppgifter till någon. Kortuppgifter och koder är nycklar till dina pengar.

- Använd aldrig din bankdosa eller bank-id på uppmaning av någon som kontaktar dig. Ingen seriös aktör skulle be dig om det per telefon.

Några råd från polisen

- Var kritisk om någon ringer och utger sig för att vara en släkting eller en avlägsen bekant som vill låna pengar.

- Om någon du inte känner ringer och du blir osäker, lägg på luren eller be att få ringa tillbaka på ett nummer som du själv tar reda på. Det gäller oavsett om personen säger sig vara en nära släkting eller från banken, ett företag eller en myndighet.

- Lita inte på den som kontaktar dig bara för att den har personliga uppgifter om dig. Bedragare kan hitta information på nätet för att lura dig